

**HAMVAS BÉLA
PEST MEGYEI
KÖNYVTÁR**

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2024. évi beszámolója

2000 Szentendre, Pátriárka u. 7.

Dr Tóth Máté

2025. március

1. Rövid összefoglaló

A járványhelyzet, majd az energiaválságot követő 2023-24-es évek a nyugodt építkezésről szólhattak a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárban. Ennek eredményeképpen olyan régóta tervezett fejlesztéseket sikerült megvalósítani, mint a Pest Megyei Digitális Könyvtár és a Hamvas terasz.

A 2024-ben már harmadik éve folytatódott az olvasói létszám bővülése, és általában a forgalmi adatok javulása. A megyei szolgáltatásokat is a kiszámítható növekedés jellemezte.

Kiemelkedő sikernek tekinthető, hogy az aránylag alacsony bérek mellett is sikerült megtartani a munkatársainkat. A korábbi években magas fluktuáció gyakorlatilag megszűnt. Bővültek a nemzetközi kapcsolataink. Magyarországon idén egyedüli könyvtárként nyertünk ERASMUS támogatást, amelyből összesen 18 munkatársunk 2-2 hetes időtartamos külföldi tanulmányúton vehet részt 2024 és 2025 folyamán Oslóban, Párizsban és Sepsiszentgyörgyön.

A kiemelkedő eredmények mögött a legfontosabb tényezők: a kultúrát támogató önkormányzat; a szakmájuk iránt mélyen elkötelezett munkatársi kollektíva; a könyvtári szolgáltatások iránt nyitott, arra igényt tartó társadalmi környezet; a könyvtárral való együttműködésekre nyitott partnerek.

2. Stratégiai célok végrehajtása

A könyvtár négy stratégiai célt fogalmazott meg a 2022-2027-es időszakra.

- Az intézmény pozíciójának megerősítése Szentendrén és Pest megyében, különös tekintettel a megyei státusz megerősítésére. Kapcsolódó eredmények: A gyermekkönyvtárosok elnyerték Szentendre város közművelődési díját. Már második évben rendeztük meg a Helytörténet és helyi közösség konferenciát tanulmánykötettel, nívós hazai és külföldi előadókkal. Bővítettük a könyvtár nemzetközi kapcsolatait.
- Munkaerő-fejlesztés, a munkatársak elköteleződésének és elégedettségének növelése. Elnyertük a Tempus Közalapítvány ERASMUS+ mobilitás projektjét. A fenntartó jóvoltából átlag 20%-os béremelést hajtottunk végre. Kiterjesztettük a családbarát intézkedések körét.
- Online szolgáltatások fejlesztése. Elindítottuk a Pest Megyei Digitális Könyvtárat, amelyben több mint 30.000 digitalizált objektumot tettünk elérhetővé. Megoldottuk a távoli beiratkozást. Elindítottuk a könyvtár önálló rádióműsorát a Szentendre Médiaközponttal való együttműködésben „Borító mögött” címmel.
- A használók létszámának bővítése, újabb célcsoportok megszólítása, a könyvtár mint közösségi tér fejlesztésével. Új szabadtéri közösségi teret hoztunk létre „Hamvas terasz” néven. Az olvasói terek vonzóbbá tétele érdekében nagyarányú selejtezést hajtottunk végre. A használói létszám minden szegmensben nőtt. A kölcsönzések száma kiugró mértékben emelkedett.

A Tempus Közalapítvány ERASMUS+ mobilitás pályázata tette lehetővé munkatársi tanulmányutak megvalósítását. A Helytörténet és helyi közösség konferencia, a nyári gyerektábor és a „Borító mögött” című rádióműsor a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósulhatott meg.

3. Szervezet

Intézményünk, Budapest elszívó ereje miatt, fokozottan küzd azzal a helyzettel, hogy a jelenlegi munkaerőpiaci viszonyok között nehéz szakképzett könyvtárost találni. Ezért több alkalommal vettünk már fel más értelmiségi munkakörökből érkezőket, akiket aztán támogattunk valamilyen szintű könyvtáros végzettség megszerzésében. Jelenleg két kollégánk jár informatikus könyvtáros alapképzésre egyetemre, egy munkatársunk pedig segédkönyvtáros képzésre. Emellett 2024-ben az Olvasószolgálati és tájékoztató osztály vezetője részt vett a Könyvtári Intézet Élménymarketing, marketingkommunikáció és érdekérvényesítés című képzésén. Egy szülési szabadságról visszatérő kolléganőnket Szikla tanfolyamra küldtük a tudása felfrissítésének érdekében. A Módszertani és hálózati osztály vezetője leadta doktori disszertációját, amelynek megírásában a könyvtár rugalmas munkaidővel támogatta. A disszertáció megvédésére a következő év januárjában kerül sor. Mindemellett magunk is teszünk a könyvtáros szakemberek képzéséért: biblioterápiás képzésünk az idei évben is sikeres volt, 9 szakember kapott oklevelet.

4. Infrastruktúra

Könyvtárunk 2024-ben 49 éves épülete Szentendre belvárosának könnyen megközelíthető részén található. Régóta terveztük már a könyvtár külső környezetének megújítását, munkatársaink javaslatára az éves tervünkbe is bekerültek a közös csapatépítő, kertészkedős napok, melynek során frissítésre, szépítésre kerülnek a könyvtár körüli területek. Önkormányzatunkkal közösen sikerült kialakítani a Hamvas teraszt, megfelelő bútorzattal, árnyékolással, növényekkel és színpaddal. Így nem csak még hívogatóbb lett a tér, de egy új funkcióval is tudott bővülni. Jó idő esetén programokkal és egy új közösségi térrel tudjuk várni a látogatókat. Ezt a teret szellemi tartalommal is megtöltjük, így a homlokzat üvegfelületeit egy minden évben változó kiállítással gazdagítjuk.

Alkalmunk nyílt a gyermekkönyvtár régi szőnyegeinek lecserélésére, felirataik, hirdető felületeik korszerűsítésére. Az önkormányzat által kiírt pályázat is segítette az ifjúsági térbe megálmodott filmklub létrejöttét, így még több babzsák beszerzésére kerülhetett sor. Hamvas Béla hagyatékából további elemekkel tudtuk kiegészíteni a Hamvas olvasósarkot.

A 2024-es évben az alábbi informatikai eszközöket szereztük be: 5 db laptop, 7 db vezeték nélküli dect telefon, 1 db mobiltelefon, 1 db térfigyelő kamera a Hamvas teraszra, 1 db router, 2 db SSD háttértár, 2 db all-in-one PC a kölcsönzőpultba, 4 db pendrive és 1 db DMX fényvezérlő az olvasóterem reflektorainak vezérlésére.

5. Gyűjteményi információk

A könyvtár állományát terveinknek megfelelően tudtuk gyarapítani, gyűjteményünket a gyűjtőköri szabályzatunknak megfelelően és az olvasói igények figyelembe vételével fejlesztettük. Kiemelten gyűjtöttük a képzőművészeti és a Pest megyével kapcsolatos helytörténeti dokumentumokat. A 2022-ben megnyílt ifjúsági részleg látogatóinak száma folyamatosan nő, ezért a szokásosnál nagyobb arányban szereztük be az ennek a korosztálynak szóló szép- és szakirodalmat. A megnövekedett érdeklődés miatt folytattuk a diafilmes állományrész gyarapítását és kiemelt figyelmet fordítottunk a friss megjelenésű idegen – főként

angol – nyelvű szépirodalmi könyvek beszerzésére. Folyamatosan pótoltuk az elveszett, eltulajdonított, javíthatatlan és az állomány szempontjából nélkülözhetetlen dokumentumokat.

Selejteztük az állományunkba kevésbé illeszkedő kötött és tékázott folyóiratokat. Az állományból kivont folyóiratokat felajánlottuk más könyvtáraknak, ehhez a Könyvtári Intézet főlépéldány-szolgáltatását vettük igénybe.

A raktárakban kialakult helyhiány csökkentésének érdekében elkezdtek a szakirodalmi állományrész felülvizsgálatát és selejtezését. A selejtezést az előzetesen meghatározott paraméterek (példányszámok, kölcsönzések száma, dokumentumok állapota) alapján végeztük el. Ezzel párhuzamosan megkezdtek a szabadpolcos állományrész leválogatását, és az évek óta nem kölcsönzött, de nem selejtezhető köteteket a raktárban felszabadult helyre költöztettük, hogy enyhítsük az olvasói tér polcainak zsúfoltságát.

A megváltozott könyvtárhasználati szokások miatt folytattuk a kézikönyvtári állomány felülvizsgálatát, a dokumentumok egy részét kölcsönözhetővé tettük, az elavult példányokat selejteztük.

Az olvasóterben sikeresen működtettük a Hamvas Antikváriumot, ahol olvasóink megvásárolhatják az állományból kivont, de jó állapotú könyveinket.

A gyűjtőkori szempontoknak megfelelően beszerzett könyveket, folyóiratokat és elektronikus dokumentumokat is a SZIKLA21 Integrált Könyvtári Rendszerben dolgoztuk fel.

Könyvtárunk kötetzeti részlegén eddig teljes állásban dolgozó munkatárs nyugdíjba vonult, munkaóráinak száma mérséklődött, így a javított, bekötött dokumentumok száma is csökkent.

Könyvtárunk digitalizálási tevékenysége 2024-ben szintet lépett, hiszen elindult a Pest Megyei Digitális Könyvtár. Ennek kapcsán a meglévő, már digitalizált dokumentumok (könyvek, cikkek, fotók és aprónyomtatványok) bibliográfiai leírását folyamatosan javítjuk, valamint sok esetben a meglévő digitalizált állományokat is korrigáljuk, hogy azok megfeleljenek az új, modern rendszer kívánalmainak, így jelentősen javult a visszakereshetőség. Emellett nagy mennyiségű új digitalizálást is végeztünk, a digitális könyvtár állománya napról napra bővül. A digitalizálási tevékenységgel összefüggésben a helytörténeti gyűjteményünket is folyamatosan tárjuk fel, és tervszerűen digitalizáljuk azt, aminek nemcsak a jobb kereshetőség és könnyebb hozzáférés az előnye, de állományvédelmi szempontból is kiemelt jelentősége van. Pest vármegyei településeinek önkormányzataival szerződést kötünk a helyi megjelenésű helytörténeti jelentőségű dokumentumok digitális közzétételére.

Könyvtárunk rendelkezik digitalizálási tervvel, amely figyelembe veszi a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia céljait, és elsősorban a helytörténeti vonatkozású dokumentumok védelmét és hozzáférhetőségének javítását szolgálja.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Szentendre város és Pest megye települései számára magas színvonalú információ- és dokumentumellátást nyújt, a vármegye könyvtárai számára biztosítja a kulturális alaptörvényben megfogalmazott alapszolgáltatásokat.

Olvasóink, látogatóink száma folyamatosan nő. Az ifjúsági korosztályból egyre több látogatónk van. Tereinket egyre többen használják a város dolgozószobájaként. Részükre nyújtunk segítséget a nyugodt környezet mellett szakszerű, naprakész tájékoztatás biztosításával, a legfrissebb könyvekkel, folyóiratokkal és online adatbázisok, elektronikus könyvtárak és tartalmak használatának lehetőségével. Könyvtárfutár szolgáltatást biztosítunk idős, illetve mozgásukban korlátozott olvasóink számára, elérhetővé téve könyvtárunkat azoknak, akik átmenetileg vagy egyáltalán nem tudnak hozzánk látogatni.

Olvasószolgálatunk bonyolítja a napi kölcsönzéseket, a könyvtári rend fenntartását, személyes könyvajánlást, minden részlegen. A könyvtári térben kialakított ajánlók, kiemelések frissítésével az állomány kevésbé használt részét helyezzük előtérbe. Figyelmet fordítunk a zöld könyvtári tartalmakra, a programokat kísérő ajánlók készítésére.

Reagálva a közösség igényeire, az aktuális trendeket követve alakítjuk a programok kínálatát. Változatos témákkal várjuk a felnőtt és gyermek látogatókat. A gyermekkönyvtárban az ünnepkörhöz igazodóan szervezünk foglalkozásokat, könyvtári órákat, figyelembe véve a pedagógusok kéréseit is. Gyermekkönyvtárosaink munkájuk elismeréseként a tavalyi évben elnyerték a város közművelődési díját.

Nyári táborainkban a nagyokat helytörténeti témával, a kicsiket fenttarthatósággal, zöld tematikával vártuk. Az év során kiemelten foglalkoztunk a környezetvédelmi szemlélet formálásával. Roots and Shoots csoportunk a Jane Goodall Intézettel karöltve sikeres pályázatok segítségével tudta színesíteni a programpalettánkat.

Diákoknak szóló programjainkban helyet kapnak játékok, kihívások, moziestek és a diák olvasóklub is. A helyi és környező iskolákból számos diák nálunk töltötte a közösségi szolgálatának óráit, bepillantva ezzel a könyvtári munkába. Csatlakozva a „Hello szülő” programhoz, a diákok segíthetnek az idős korosztálynak az online világ megismerésében.

Aktívan részt vettünk a város életében, a városi versmondó verseny szervezésével, a szentendrei majálison, a Szentendre Éjjel-Nappalon és a Nyitott Templomok Hétvégéjén való részvétellel népszerűsítve szolgáltatásainkat a város lakói és a turisták között. A helyi rádióval együttműködve 17 adásban népszerűsítettük könyvtárunkat, remélve a lakók szélesebb körű elérését.

Az Internet Fiesta és az Országos Könyvtári Napok keretében szerveztünk gyermek- és családi programokat. A helytörténeti szabadulószoa játékunkkal és a népszerű városi, könyvtári sétáinkkal próbáljuk elősegíteni a lakók betekintését városunk történetébe.

Számos kiállítást is tartottunk tereinkben, helyi művészek, illusztrátorok közreműködésével.

Honlapon elérhető online szolgáltatásaink, online katalógus, saját helytörténeti kiadványaink, valamint a Pest Megyei Hírlap példányai bárki számára elérhetőek. Nagy figyelmet fordítottunk a részlegeink Facebookon, Instagramon való megjelenésére. Erősíteni kívántuk az aktuális események, rendezvények hirdetését. Két TV készüléket helyeztünk el, a felnőtt olvasói térben, illetve az aulában, ahol látogatóink folyamatosan értesülhetnek aktuális programjainkról.

Könyvtárunk 2024-ben csatlakozott a Telekom és az Informatikai és Könyvtári Szövetség országos programjához a Netrevalókhoz. A Netrevalók program egy újszerű kezdeményezés, ami arról szól, hogy középiskolás diákok tanítanak időseket a digitális eszközök és az internet használatára az iskolai közösségi szolgálatos órák fejében.

2024-ben elindítottuk a Pest Megyei Digitális Könyvtárat, amely fontos mérföldkő a szentendrei és a Pest vármegyei helyi kultúra, identitás, valamint történelmi emlékezet megőrzésében, annak széleskörű elérhetővé tételében. Az új felület lehetővé teszi, hogy a korábban csak helyben, analóg formában elérhető dokumentumokat az érdeklők könnyedén böngészhessék akár otthonról, akár útközben. A könyvtár munkatársai és a NetLib Kft. fejlesztői két éven át dolgoztak azon, hogy a digitális könyvtár egy minden igényt kielégítő, modern, jól használható felület legyen. Az új rendszer intuitív felülete, az összetett keresési lehetőségek, és az, hogy akár a videós tartalmakban elhangzottakra is lehet keresni, rendkívül felhasználóbaráttá teszi a szolgáltatást. A könyvtár ezzel a fejlesztéssel biztosítja, hogy a vármegye kulturális és történelmi öröksége bárki számára elérhetővé váljon, és a jövő generációi is élvezhessék az összegyűjtött tudást.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár területi ellátása keretében folyamatosan gyűjti, pótolja és digitalizálja a vármegyéhez – különösen Szentendréhez – kapcsolódó helytörténeti dokumentumokat, ezzel elősegítve a helyi múlt megőrzését. Tagkönyvtárként az Országos Dokumentumellátó Rendszer részeként országos szinten könyvtárközi kölcsönzést biztosít, valamint szakmai napokkal, értekezletekkel és a statisztikai adatszolgáltatásban nyújtott segítséggel – az adatok ellenőrzésével, feldolgozásával és közzétételével – támogatja a helyi könyvtári hálózatot. Emellett a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer Pest vármegyei ellátó könyvtáraként településenként rendszeresen szervez programokat, végez módszertani tanácsadást, valamint segíti a szakmai munkát azzal, hogy a kistélepuslési könyvtárosok munkájához szükséges dokumentumokat, informatikai és egyéb eszközöket szerez be.

7. Minőségirányítás

A Minőségirányítási Tanács 2024-ben is rendszeresen tartott találkozókat. Mivel rövid távú céljaink között szerepel a Könyvtári Minőségi Díjra való pályázat benyújtása, így fokozottan figyeltük a többi könyvtár minőségügyi tevékenységét, minden rendezvényen igyekeztünk jelen lenni.

Az év második felében elkészítettük az olvasói elégedettségmérés kérdőívét, majd le is folytattuk az adatfelvételt. Az eredmények részletes elemzésére a 2025-ös évben kerül sor, de előzetesen annyit már látunk, hogy olvasóink 93%-a 5-ösre értékelte a könyvtár kölcsönzési szolgáltatását. Válaszadóink több mint fele jár könyvtári rendezvényeinkre, és azokat pozitívan is értékelte.

A munkatársi elégedettségmérés kérdőívét is előkészítettük, a felmérés lefolytatására azonban a következő évben kerül sor. Ezenkívül felülvizsgálatra kerültek a munkaköri leírások, és elkezdtük összegyűjteni azon dokumentumokat, amelyeket frissítenünk kell a KMD pályázat benyújtása előtt.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

2024. május 22-én Helytörténet és helyi közösség címmel szerveztünk nemzetközi helytörténeti konferenciát, amelyen előadóként vett részt Marian Mariana a zilahi könyvtár igazgatója, valamint Rita Herczegová, a rimaszombati könyvtár igazgatója. A konferenciára előadónak a helytörténeti kutatók pályázat útján jelentkezhetek, hogy bemutathassák munkájukat.

A konferenciával hagyományt kívánunk teremteni, és már második alkalommal szerveztük meg ebben a formában. A 2023-as évben megtartott eseményen elhangzott előadásokból 2024-ben megjelentettünk egy elektronikus kiadványt, amely az alábbi linken érhető el:

https://hbpmk.hu/sites/default/files/Tanulmánykötet_I_Helytortenet_es_helyi_kozosseg_konferencia_2023.pdf

Több éve kapják a szentendrei érettségiző diákok ajándékba a várostól az általunk készített kiadványokat. Az idei évre a következő könyvet adtuk ki: Szentendre a festők szemével: szemelvények szentendrei festőktől, festőkről az 1880 és 1970 közötti plen air korszakából.

A könyvtár 2024-es sikerei közé tartozik egy sikeres Erasmus+ pályázat, amelynek keretében 18 egyedi tanulmányút megszervezésére van lehetőségünk Oslóba, Párizsba és Sepsiszentgyörgyre. Utóbbi célállomásra három kollégánk már sikeresen teljesítette az útját.

A 2023-ban elnyert Vándor Bagoly-díj továbbadásakor egy konferencia keretében vendégül láttuk a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Gyermekkönyvtári Szekciójának tagjait.

9. Partnerségi együttműködések

Könyvtárunk az Erasmus+ projekt elindításával komoly előrelépést tett a nemzetközi partnerkapcsolatainak bővítése terén. Az intézmény igazgatója két alkalommal járt a program keretében előkészítő látogatáson külföldön, Oslóban és Párizsban, amikor a helyi könyvtárak igazgatóival tárgyalt és felkérte őket fogadóintézménynek.

Továbbra is tevékenyen működünk együtt a helyi kulturális intézményekkel, mint a Ferenczy Múzeumi Centrum, a Szentendrei Kulturális Központ, a Szentendrei Teátrum és a Turisztikai Desztinációs Menedzsment Iroda. Programkinálatunkat összehangoljuk, és közös rendezvényeket is szervezünk, mint például a Szentendre Éjjel-Nappal vagy a Nyitott Templomok Hétvégéje.

Megyei hatókörű városi könyvtárként fontosak számunkra a többi könyvtárral és könyvtárossal ápolt partnerkapcsolataink. A Pest vármegyei nyilvános könyvtárakkal és a KSZR szolgáltatóhelyekkel sok szálon összefonódik a munkánk. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezete partnerként vett részt az idei helytörténeti konferenciánk megszervezésében. A többi megyei hatókörű városi könyvtárral pedig rendszeresen tartunk értekezleteket és segítjük egymást szakmai kérdésekben.

Önkénteseink továbbra is aktívan részt vesznek a könyvtár életében: két korábbi nyugdíjas kollégánk olvasószolgálati feladatokat lát el a Püspökmajori lakótelepi fiókkönyvtárban, egy másik pedig időseknek szóló olvasóklubot működtet. További egy fő önkéntes a helytörténeti állományunk digitalizálásában működik közre.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

A helyi médiával való kapcsolatunkat új szintre emeltük a saját rádióadásunk elindításával. A „Borító mögött”, a Rádió Szentendre és a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár közös műsora, amelynek tartalmáért a könyvtár munkatársai felelősek. Itt korábbi anyagaink mellett új interjúk

is készülnek. Az adás segítségével olyan szentendrei lakosokat is el tudunk érni és színvonalas tartalmakat nyújtani számukra, akik nem könyvtárba járók.

Emellett korábbi kapcsolatainkat is fenn tudtuk tartani: a Szentendre és Vidéke, valamint a Szentendre TV is rendszeresen hírt adott a könyvtárban zajló munkáról.

Szomoru Miklós angolkertésszel évek óta jó kapcsolatot ápolunk, rendszeres előadó a könyvtárunkban, a programjai pedig nagy sikert aratnak. Vele együttműködésben született meg az új óriásplakátunk, amely Szentendrén a 11-es út mellett két helyen is megtalálható. "Ha van egy kerted és egy könyvtárad, akkor mindened megvan, amire szükség lehet." - áll rajta az idézet Cicerótól.

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló

Tervszerűen, kurrens módon gyűjtjük a Pest vármegyéhez, és kiemelten Szentendréhez kapcsolódó helytörténeti jelentőségű dokumentumokat. Emellett a hiányokat is folyamatosan pótoljuk, ennek érdekében figyelemmel kísérjük a Magyar Nemzeti Bibliográfiát. A helytörténeti gyűjtésünk szempontjából fontosnak tartott dokumentumokat kötelezpéldányként megkérjük az egyes települések önkormányzatától vagy könyvtárától. A cél elérése érdekében a KSZR településekkel aktív együttműködést folytatunk. Vármegyei hatókörű városi könyvtárként aktívan részt veszünk a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezete (PEMEKSZ) testületi munkájában, ahol egy kollégánk a vezetőség tagja.

Számos szolgáltatással segítjük a települési könyvtárak tevékenységét. Koordináltuk az Országos Könyvtári Napok szóróanyagainak könyvtárakba történő eljuttatását, valamint szakmai programok szervezésével is segítettük az OKN idején Pest vármegye könyvtárait.

Könyvtárunk az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) tagkönyvtára, így feladatunk közé tartozik nemcsak Pest vármegye, hanem az ország valamennyi könyvtárából érkező igények kielégítése. Használóinknak könyvtárközi kölcsönzést biztosítunk, így a saját állományunkban nem fellelhető dokumentumokat is igyekszünk beszerezni a könyvtári rendszerből.

Folyamatosan karbantartjuk és frissítjük a Pest vármegyei könyvtárak címjegyzékét a Pest vármegyei könyvtárosok levelezőlistáján (pmko@googlegroups.com).

Ellátó könyvtárként településenként 4-4 programot szervezünk a KSZR költségvetés terhére, igazodva az egyes települések sajátosságaihoz és a helyi igényekhez.

Koordináltuk a Pest vármegyében található több mint 200 könyvtár éves statisztikai adatszolgáltatását, valamint végeztük az ehhez kapcsolódó információnyújtást és az adatellenőrzést. Koordináltuk a vármegyében működő nyilvános könyvtárak beszámolóinak és munkaterveinek begyűjtését és a központi felhőtárhelybe történő elhelyezését.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárban már meglévő helytörténeti aprónyomtatványok és más, helytörténeti szempontból jelentős dokumentumok digitalizálása folyamatosak zajlik. Tartalmaink már nemcsak a hbpmk.hu honlap online katalógusában, hanem a 2024-ben elindított Pest Megyei Digitális Könyvtárban is elérhetők. A digitális könyvtárat folyamatosan építjük, ezzel dedikált csoport foglalkozik a Módszertani és hálózati osztályon belül.

A helytörténethez kapcsolódóan nemzetközi helytörténeti konferenciát tartottunk "Helytörténet és helyi közösség" címmel, amelyen immár második alkalommal vehettek részt hazai és külföldi előadók egyaránt. A konferencia rendkívül nagy érdeklődésre tartott számot, több mint száz fő vett részt rajta.

Kiállítást szerveztünk Anton Pavlovics Csehov életéről és munkásságáról, amely az ország számos pontjára eljutott. 2024-ben 16 intézmény jelentkezett kiállítónak, de a következő évre már további 12 helyet leszerveztünk.

Kéthavonta értekezletet tartunk, amelyre meghívjuk Pest vármegye nyilvános könyvtárainak vezetőit. Az értekezleten tájékoztatjuk őket a Pest vármegye könyvtárait érintő lehetőségekről, újdonságokról és egyéb fejleményekről. A partnerség elmélyítése révén igyekszünk hatékonyabbá tenni a Pest vármegyei könyvtári hálózat működését.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer Pest vármegyei ellátó könyvtáraként tavasszal és ősszel is szakmai napot szerveztünk a KSZR könyvtárak munkatársainak.

A könyvtárunkon keresztül az erre igényt tartó települések idegen nyelvű (nemzetiségi) könyvekhez is hozzájuthatnak.

12. Könyvtárhasználati tendenciák

2024 nemcsak az azt megelőző évhez képest hozott emelkedést a forgalmi adatokban, de egy harmadik éve tartó folyamat során sikerült elérni a Covid-járvány előtti statisztikákat, majd nagy mértékben túlszárnyalni azokat. A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárba beiratkozottak száma 6,8%-kal, a kölcsönzött dokumentumok száma 5,6%-kal, a virtuális látogatóink száma 5,7%-kal, a rendezvények résztvevőinek a száma pedig 29%-kal növekedett 2023-hoz képest. Az utolsó Covid előtti évhez, vagyis 2019-hez képest a beiratkozottak számának bővülése 24%, a kölcsönzött dokumentumoké 30%, a virtuális látogatásoké pedig 76% volt.

A mesterséges intelligencia ugrásszerű elterjedése során több területen is teszteltük, hogy tudjuk-e valamilyen formában használni a munkánkban. A tájékoztató könyvtárosaink azonban a hagyományos tájékoztató eszközöket sokkal hatékonyabbnak találták, és „100 éve született”-típusú Facebook posztok generálására sem volt alkalmas. A legnagyobb sikert a Digitális Könyvtárunk munkacsoportja érte el: ők mesterséges intelligenciát alkalmaznak a feldolgozandó videók hangsávjának letapogatására, így készül ezeknek a fájloknak a tartalmi leírása.

A legtöbben azonban úgy alkalmazzák a mesterséges intelligenciát, mintha egy plusz kollégát vonnának be az ötletelésbe. Így született meg a rádióműsorunk címe is, amelyet az MI ajánlott fel alternatívaként, de szövegek átfogalmazására, vagy prezentációs ötleteket adni is nagyon hasznos.

A kínálatban egyre gyakrabban találkozunk olyan könyvekkel, amelyek illusztrációját mesterséges intelligencia készítette. Jelenleg egy ilyen kiadvánnyal rendelkezünk, de ezt sem viszik az olvasók, nem is keresnek kifejezetten ilyen könyveket, így a gyarapításukat sem tervezzük.

Szentendre, 2025. március 14.

[Handwritten signature]
Dr. Tóth Máté igazgató